

## ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ АСПЕКТИ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ВИМОГ ДО ОСВІТНІХ СИСТЕМ

**Л.О.ШАНАЄВА-ЦИМБАЛ**, кандидат наук з державного управління,  
старший викладач,

*E-mail:* almi2004@ukr.net

*ORCID:* 0000 -0002-4571-3827

**С.Б.ХРИСТЮК**, кандидат історичних наук, старший викладач,  
*Національний університет біоресурсів і природокористування України*

*E-mail:* svtlana.khrystiuk@gmail.com

*ORCID:*0000 -0003-4119-8562

**Анотація.** У цій статті розглянуто інформаційно-технологічні аспекти нових вимог до освітніх систем, зокрема щодо використання дистанційного навчання і нових інформаційних засобів в умовах: 1) глобалізації та суспільства знань; 2) прискорення розвитку Польщі і всього Європейського Союзу. Освітні технології є одним із головних елементів системи освіти, оскільки вони безпосередньо спрямовані на досягнення головних цілей: навчання і виховання. У наш час в умовах економічних відносин і жорсткої конкуренції на ринку праці особливе значення мають знання, навички та досвід. Науковий аспект полягає у тому, що з кожним роком загострюється необхідність оновлення традиційних розв'язків навчально-виховних проблем. Дистанційну форму навчання ще називають "освітою протягом усього життя" через те, що більшість тих, хто навчається, - дорослі люди. Багато хто з них вже має вищу освіту, проте через необхідність підвищення кваліфікації або розширення сфери діяльності у багатьох виникає потреба швидко і якісно засвоїти нові знання і набуті навички роботи. Саме тоді оптимальною формою може стати дистанційне навчання.

**Ключові слова:** освітні системи, інформаційно-технологічні аспекти, дистанційне навчання, глобалізація, суспільство знань, Європейський Союз

### **Актуальність.**

Сьогодні світ не стоїть на місці. І ми маємо не відставати. А навпаки – разом із ним впевнено крокувати шляхом прогресу, вповні використовуючи увесь потенціал передових інформаційних технологій сучасності. Особливо це

актуально для освіти - галузі, яка за самою своєю суттю повинна уособлювати усе прогресивне, сучасне і найбільш актуальне. Наприклад, брати на озброєння практики дистанційного навчання. Стратегічно правильна політика державних органів має полягати у перетворенні освітньо-наукового комплексу в рушійну силу інноваційної економіки [5]. Отже, серед завдань науковців актуалізується пошук найбільш ефективних шляхів використання національних ресурсів для розвитку вищої освіти і тих наук, які є джерелом високих технологій.

### **Аналіз останніх досліджень та публікацій.**

Інформатизація суспільства – це перспективний шлях до економічного, соціального та освітнього розвитку. Одним із важливих напрямків розвитку

інформатизації освіти є нові комп'ютерні технології. Інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотний зв'язок – помітні переваги цих технологій, котрі зумовили необхідність їх застосування у різних галузях людської діяльності, насамперед у тих, які пов'язані з освітою та професійною підготовкою. Нині помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стало використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Цій темі в Україні присвячені дослідження таких науковців, як В.Ю. Биков, Я.В. Булахова, О.М. Бондаренко, В.Ф. Заболотний, Г.О. Козлакова, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук, О.В. Шестопап та інші.

**Мета статті** - є визнання підвищення значення високих інформаційних технологій (зокрема - Інтернету) як у суспільно-економічному розвитку, так і в модернізації освітніх систем. **Методи дослідження** – у статті використані методи аналізу.

**Результати.** Інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що надає можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Так, цивілізаційний аспект пов'язаний з динамічним зростанням значення в глобалізаційних процесах інформації, що спирається на знання у сфері точних наук і високих технологій. Інтернет, всесвітнє телебачення та інші сучасні засоби небачено актуалізували діалог культур. З одного боку, вони полегшують поширення системи цінностей і масової культури держав-лідерів (США, Великобританії, Франції та ін.), з другого – створюють небезпеку втрати для невеликих країн своєї культурної неповторності. Система освіти може запобігти цій небезпеці і сприяти розвитку національних культур в умовах інформатизації та глобалізації. Інформаційний аспект сучасної стадії розвитку освітньо-наукового комплексу полягає у підвищенні соціально-статусного значення вільного і широкого доступу до електронно-цифрових інформаційних джерел. Нові засоби отримання інформації з цих джерел підвищують конкурентність та інноваційність економіки, сприяють зменшенню безробіття, забезпечують небачено широкий доступ до освіти і підвищення професійної компетентності практично всім, хто цього потребує. Зауважимо, що нове суспільство знань не слід уявляти як інформатизований варіант розвинутої стадії індустріального суспільства – високі технології і стрімкий розвиток великої кількості нових наук стануть рушієм формування через систему освіти більш культурних і цивілізованих поколінь, які відзначатимуться громадянською відповідальністю і високою толерантністю. Суспільно-економічна площина наукового дослідження ролі інформаційних технологій у розвитку освіти пов'язана із завданням підготовки в середніх і вищих школах нових поколінь дослідників і творців нових технологій, конструкторів і програмістів – носіїв тих знань, використання яких забезпечить прорив у ще вищі сфери нано – та інших технологій майбутнього.

Глобалізаційно-освітні аспекти визначних світових тенденцій і процесів виявляють себе у прискоренні формування «всепланетної» освіти як сукупності засобів надання освітніх та інших інформаційних послуг кожному громадянину суспільства знань, незалежно від місця його перебування і часу доби. Це примушує керівників освітніх систем у розвинутих країнах піклуватися про розширення можливостей систем обов'язкової освіти, зокрема, у формуванні у дітей і молоді «вміння навчатися» - потреби розшукувати нову інформацію для самовдосконалення і саморозвитку та вміння використовувати її на власну і суспільну користь.

Однак, швидкозмінність інформаційних засобів ускладнює внесення змін у таку велику і консервативну систему, якою є освітя. В сучасних умовах можна лише мріяти про те, що середня і вища школа оновлюватимуться так само стрімко, як інформаційні й телекомунікаційні засоби і технології.

Аналіз польських і зарубіжних науково-педагогічних праць, в яких вивчається роль і можливості дистанційної освіти, дає змогу їх узагальнити і створити перелік потенційно важливих особливостей і можливостей цього молодого виду освіти [7]. Вона спроможна:

1) підготувати дорослих, безробітних, людей з фізичними вадами до життя і праці і інформаційному суспільстві відповідно до тези, що високі інформаційні технології несуть з собою великі надії;

2) зменшити істотний розрив між тими, хто має доступ до знань (інформації) й тими, хто його позбавлений;

3) подолати протиріччя, що виникли між традиційною, класичною системою і процесом навчання та найновішими, інноваційними варіантами застосування інформаційних технологій, які все ефективніше розв'язують більшість освітніх завдань, зокрема, забезпечення безперервності навчання і соціалізації всіх представників молодих генерацій.

4) створити добрі умови для навчання і професійного вдосконалення (самоосвіти), а також постійного зростання професійної компетентності політиків, бізнесменів, журналістів і науковців. Провідною метою має стати усвідомлення важливості універсальних цінностей та формування їх комплексу в кожного громадянина;

5) поширити інформацію про роль всесвітніх конвенцій про права людини і захист дітей, а також інші позитивні політичні ідеали.

6) зупинити особистісному розпаду, формату усвідомлення власної неповторності, стійкості до сприйняття нав'язаних іззовні зразків поведінки, які можуть шкодити культурній ідентичності і збереженню різноманітності звичаїв і спадку;

7) зменшувати шкоду від надмірно емоційних та суб'єктивних повідомлень в Інтернеті та інших мережах;

8) актуалізувати і поглиблювати екологічну свідомість, популяризувати ідеї дбайливого ставлення до довкілля, природного і культурного спадку, розширення застосування відновлюваних джерел енергії й більш раціональних технологій, які економлять природні ресурси;

9) ефективно запобігати поширенню загрози тероризму, торгівлі живим товаром і наркотиками, протидіяти мафіям і криміналу, насамперед, в їх спробах використати в аморальних цілях новітні інформаційні засоби.

Сучасні інформаційні технології (в своїх різноманітних варіантах застосування), частиною яких є дистанційна освіта, можуть забезпечити:

- публічні дебати на тему європейських шансів на урівноважений і стійкий соціально-економічний розвиток, осучаснення виробництва, зменшення безробіття і мінімізації його негативних наслідків;

- забезпечення приросту кількості місць праці, використання того потенціалу, який несуть із собою нові інформаційні технології для освітньої і культурної діяльності, для раціонального використання енергетичних і людських ресурсів.

Цілком зрозуміло, що виконання таких важливих і комплексних завдань вимагає об'єднання ресурсів, зокрема, гармонізації освітніх систем у рамках Болонського процесу [6;9].

Серед засобів підвищення якості європейської освіти і результативності наукових досліджень – послідовне врахування локальних і регіональних потреб і використання нових інформаційних технологій [7]. Як вважають провідні політики Польщі, не слід легковажити навчанням дорослих, адже від їх професіоналізму і рівня цивільної свідомості залежатиме все майбутнє ЄС. Саме тому в Гамбургській декларації навчання дорослих (1997 р.) вказано: «Навчання впродовж усього життя є одним з «ключів» до XXI століття. Воно є наслідком активної громадянської позиції й передумовою ефективною участі в суспільному житті, адже зростає потреба свідомої співучасті в ньому як чоловіків, так і жінок. У цьому разі людство забезпечить своє існування і відповідь на виклики майбутнього» [8]. Усвідомлюючи це, учасники Болонського процесу створення спільного європейського простору вищої освіти сформулювали три пріоритетні завдання:

1) поліпшення якості і ефективності освітніх систем ЄС зміною змісту і методів навчання;

2) розширення доступу до вищої освіти, підвищення для молоді шансів отримання високої професійної компетентності і створення умов для її росту після виходу на ринок праці;

3) відкриття освітніх систем на навколишнє середовище і світ у зв'язку з необхідністю поліпшення їх узгодження з вимогами оновленого і швидкозмінного ринку праці.

Сьогодні очевидно, що молодь перебуває і перебуватиме у фокусі дій з розвитку освітньої системи. Плани Польщі щодо цього передбачають шість стратегічних цілей: 1) Забезпечення рівності шансів на освіту і самореалізацію; 2) Стимуляція активності молоді; 3) Запобігання явищу маргіналізації; 4) Розвиток міжнародних молодіжних обмінів і співпраці; 5) Створення орієнтованої на молодь системи інформації; 6) Поліпшення професійної підготовки тих дорослих, які працюють з молоддю [10]. Названі урядові документи й зобов'язання Польщі перед ЄС стимулюють колективи вищих навчальних закладів розширювати і горизонти бачення свого розвитку, зокрема:

- створити оптимальну стратегію розвитку дистанційної освіти;
- удосконалити навчально-виховний процес;
- підвищити кваліфікацію викладачів та іншого персоналу ВНЗ;
- пошуки нових джерел фінансування і підвищення ефективності використання ресурсів;
- модернізація системи управління і забезпечення якості навчання і наукових досліджень.

### **Висновки та перспективи.**

Отже, дистанційна освіта має діалогічно-культурний вимір і може сприяти поширенню правдивої інформації про багатство і різноманітність культур усіх народів. Важливе евристичне значення має використання досвіду різних країн світу у дистанційній освіті, в поєднанні можливостей традиційних і віртуальних вищих навчальних закладів. Європейський Союз має значні резерви у поліпшенні своєї освіти шляхом звернення до нових інформаційних технологій, доцільне й контрольоване застосування яких дасть змогу уникнути виявлених труднощів і сприяти формуванню у нових поколінь інформаційної і професійної компетентності.

### **Список використаних джерел**

1. Биков, В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія [Текст] / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.

2. Коваль, Т. І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. [Текст] / Т. І. Коваль. – К. : Вид. центр НЛУ, 2009. – 380 с.
3. Козлакова, Г. О. Теоретичні і методичні основи застосування інформаційних технологій у вищій технічній освіті: Монографія. [Текст] / Г. О. Козлакова – К. : ІЗМН, ВІПОЛ, 1997. – 180 с.
4. Czech, J. Polskie szkoły w światowej sieci // “Wyzwania Oświatowe”. – 2009. – nr.4. – S. 1-2
5. Шинкарук, О.В. Окремі аспекти вдосконалення правової бази вищої освіти в Україні / О.В. Шинкарук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка.Психологія. Філософія». – К.: Міленіум, 2016. – Вип. 233. – С. 313-322.
6. Edukacja w Europie: rozne systemy kształcenia s szkolenia – wspolne cele do roku 2011. W-wa.,Fund. Rozw.Syst.Eduk, 2008. – 39 s.
7. Kolodziejczyk, J. Rola nauki w budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy. Wyzwania stojace przed PAN, “Nauka”, 1/2009. – S.8.
8. Lastawski, K. Od idei do integracji europejskiej, WSP TWP. – Warszawa, 2008.
9. Polturzycki, J. Edukacja dorosłych za granica. – Torun, 2008. – S. 377.
10. Rola uniwersytetow w Europie wiedzy. Komunikat Komisji. COM (2008)58. – Bruksela, 2008. – 22 s.
11. Sielatycki, M. Tworzyc europejskie umysly // Polis. – 2011.- nr 35/36, S. 70.

#### **References**

1. Bykov, V.Ju. (2009). Modeli orghanizacijnykh system vidkrytoji osvity [Models of Organizational Systems of Open Education]. – K. : Atika, 684.
2. Kovalj, T.I. (2009) Pidghotovka vykladachiv vyshhoji shkoly: informacijni tekhnologhiji u pedaghoghichnij dijajlnosti [Teachers of higher education: Information technologies in pedagogical activity]. – K. : Vyd. centr NLU, 380.
- 3.Kozlakova, Gh.O.(1997) Teoretychni i metodychni osnovy zastosuvannja informacijnykh tekhnologhij u vyshhij tekhnichnij osviti[Theoretical and methodical bases of application of information technologies in higher technical education]. – K. : IZMN, VIPOL, 180.
- 4.Czech, J. Polskie szkoły w światowej sieci // “Wyzwania Oświatowe”. – 2009. – nr.4. – S. 1-2
- 5.Shynkaruk, O.V.(2016) Okremi aspekty vdoskonalennia pravovoi bazy vyshchoi osvity v Ukraini [Some aspects of improving the legal framework of higher education in Ukraine]. – K.: Milenium, 2016. – Vyp. 233. – S. 313-322.
- 6.Edukacja w Europie: rozne systemy kształcenia s szkolenia – wspolne cele do roku 2011. W-wa.,Fund. Rozw.Syst.Eduk, 2008. – 39 s.
- 7.Kolodziejczyk, J. Rola nauki w budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy. Wyzwania stojace przed PAN, “Nauka”, 1/2009. – S.8.
- 8.Lastawski, K. Od idei do integracji europejskiej, WSP TWP. – Warszawa, 2008.
- 9.Polturzycki, J. Edukacja dorosłych za granica. – Torun, 2008. – S. 377.
- 10.Rola uniwersytetow w Europie wiedzy. Komunikat Komisji. COM (2008)58. – Bruksela, 2008. – 22 s.
- 11.Sielatycki, M. Tworzyc europejskie umysly // Polis. – 2011.- nr 35/36, S. 70

#### **ИНФОРМАЦИОННЫЕ И ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ НОВЫХ ВЫЗОВОВ И ТРЕБОВАНИЙ К ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ СИСТЕМАМ**

**Л. О. Шанаева-Цымбал, С. Б. Христюк**

**Аннотация.** В данной статье рассмотрены информационно-технологические аспекты новых требований к образовательным системам, в частности использование дистанционного обучения и новых информационных средств в условиях: 1) глобализации и общества знаний; 2) ускоренного развития Польши и всего Европейского Союза. Образовательные технологии являются одним из главных элементов системы образования, поскольку они непосредственно направлены на достижение главных целей: обучение и воспитание. В наше время в условиях экономических отношений и жесткой конкуренции на рынке труда особое значение имеют знания, навыки и опыт. Научный аспект заключается в том, что с каждым годом обостряется необходимость обновления традиционных решений учебно-воспитательных проблем. Дистанционную форму обучения еще называют "образованием в течение всей жизни" из-за того, что большинство учащихся, - взрослые люди. Многие из них уже имеют высшее образование, однако из-за необходимости повышения квалификации или расширения сферы деятельности у многих возникает потребность быстро и качественно усвоить новые знания и приобрести навыки работы. Именно тогда оптимальной формой может стать дистанционное обучение.

**Ключевые слова:** образовательные системы, информационно-технологические аспекты, дистанционное обучение, глобализация, общество знаний, Европейский Союз

## THE INFORMATIVE AND MEDIA ASPECTS OF THE NEW EDUCATIONAL CHALLENGES

L. O. Shanaieva-Tsymbal, S. B. Khrystiuk

**Abstract.** The main goal of this article is to investigate the informative and media aspects of the new educational challenges, connected mostly with the mass communication and distance learning in such conditions: 1) informative society and globalization; 2) well-balanced and rapid development of Poland and the European Union.

Traditional on-campus classroom environments have been the dominant education technique for generations. However, with the advent and evolution of the Internet and other information technologies, online or distance learning is becoming more and more popular. Both traditional and distance learning programs can provide quality education

Today most people associate learning with formal education at school, college, university. We are told, from an early age, that we should "get a good education".

Generally speaking it is true that a formal education and the resulting qualifications are important. Education may maximize our potential to find better, more satisfying jobs, earn more and perhaps, become more successful in our chosen career.

However, "schooling" is only one type of learning. There are many other opportunities to further your knowledge and develop the skills you need throughout life.

Knowledge can be acquired and skill-sets developed anywhere – learning is unavoidable and happens all the time. Some online distance programs allow students to view lectures and take exams at their convenience. Given the chance to study at their own pace, some students may complete a degree program faster online than they would in a traditional setting. On the other hand, there are distance programs that have real-time lectures at set times, with assignment and exam deadlines.

However, lifelong learning is about creating and maintaining a positive attitude to learning both for personal and professional development.

Lifelong learners are motivated to learn and develop because they want to: it is deliberate and voluntary act. Lifelong learning can enhance our understanding of the world around us, provide us with more and better opportunities and improve our quality of life. There are two main reasons for learning throughout life: for personal development and for

professional development. These reasons can improve your employment opportunities, professional development and can enable personal growth. Keeping the brain active does have advantages since learning can prevent you from becoming bored and thus enable a more fulfilling life at any age.

Today, the Polish higher education system is developing rapidly. Poland holds fourth place in Europe (after the United Kingdom, Germany and France) in terms of the number of people enrolled in higher education. Poland plays an active part in the Bologna Process. Foreign students coming to Poland can expect the most attractive and diversified education opportunities meeting high European standards.

Being well-educated is not necessarily the key to employment. Although qualifications may get people an interview, actually getting the job can take a lot more. Nowadays, employers are looking for well-balanced people with transferable skills. This includes the ability to be able to demonstrate that you are keen to learn and develop. Putting the time in for extra learning brings its own rewards. It means people can get more personal satisfaction from their lives and jobs as they understand more about who they are and what they do.

**Keywords:** educational challenges, informative and media aspects, distance learning, globalization, informative society, the European Union

УДК 811.111

## КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД В НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО- ЗООРІЄНТОВАНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Н. А. ГЛУХОВСЬКА, асистент,

*Національний університет біоресурсів і природокористування України*

*E-mail: Nataliahlukhovs'ka@gmail.com*

*ORCID:0000-0002-6983-1158*

**Анотація.** Обґрунтовано доцільність комунікативного підходу викладання іноземних мов студентам немовних факультетів, що значно підвищує якість знань студентів. Вказано на необхідність застосування провідних видів мовленнєвої діяльності на заняттях, моделювання ситуацій професійного спілкування, які створюють максимальне наближення навчального процесу та реальної фахової комунікації іноземною мовою. Отже проаналізувавши методiku викладання іноземної мови у вищому навчальному закладі немовного профілю та вибору методів навчання ІМ, і це сприяє засвоєнню професійно-зорієнтованої лексики. Застосовуючи активні методи практики навчання ІМ студентів немовних спеціальностей має ряд переваг, оскільки вони ставлять студентів в активну позицію, що передбачає не лише засвоєння знань з мови, а й сприяє навчання професійно-орієнтованого спілкування

**Ключові слова:** комунікативний підхід, студенти немовних факультетів, фахова комунікація, комунікативна ситуація, професійно-зoorієнтована лексика, активні методи навчання

**Актуальність.** На сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні сучасні методи та підходи до вирішення проблем навчання іноземної мови студентів немовних ВНЗ висувають дедалі нові й нові вимоги до підготовки